

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar na otvoritvi razstave
»Svet v barvah – slovensko slikarstvo 1848 – 1918«**

29. januar 2025, galerija Belvedere na Dunaju

Spoštovani predsednik Alexander van der Belen.

Spoštovana gospa Stella Rollig, generalna direktorica Avstrijske galerije Belvedere.

Spoštovana dr. Barbara Jaki, direktorica Narodne galerije.

Spoštovani visoki gostje, dame in gospodje.

Kadarkoli v svetu zazveni Koračnica Radetzkega, nas spomni, da je bil feldmaršal častni prebivalec Ljubljane v času, ko se je ob glasbi sredi 19. stoletja razcvetela tudi slovenska likovna umetnost. Zgodba spomina na feldmaršala je nenavadno lepa – in kjerkoli na svetu slišijo njegovo ime, ne pomislijo na njegove vojaške uspehe, ampak najprej na glasbo. V Ljubljani pa se s posebno pozornostjo spomnimo, da je odprl svoj grajski park za meščane ter s tem ustvaril jedro največjega mestnega parka. Ko pomislim na ljubljanski Tivoli, vidim pogled od Narodne galerije mimo Moderne galerije proti feldmaršalovemu dvorcu, v katerem je danes mednarodni grafični center. Slikar Anton Karinger – nekaj njegovih del lahko vidimo na tej razstavi – je bil v mladosti oficir v feldmaršalovi vojski in je zanj upodobil tivolski dvorec, ki si ga je Radetzky ogledoval pred selitvijo v Ljubljano. Zlata ura, ki jo je dobil od feldmaršala v zahvalo, je razstavljena v Narodnem muzeju Slovenije.

V spominu na Radetzkega je umetnost premagala vojskovanje. Maršalov ni več, meje držav se menjajo, umetnost pa ostaja temeljna identiteta Evrope.

Hvaležni smo vsem strokovnjakom iz Avstrije in Slovenije, ki nam s pripravo današnje razstave kažejo vso prepletenost usod naših prednikov in pahljačo likovne ustvarjalnosti. Umetnine Ivane Kobilce, Ivana Groharja, Riharda Jakopiča, Matije Jame in Mateja Sternena bodo govorile same zase. Vsi ti umetniki se vračajo na Dunaj, ki je bil tako ali drugače njihov prvi cilj na slikarski karierni poti. Dunaj je bil stoletja za Slovence mesto, kjer si pridobil najvišjo možno izobrazbo in naredil kariero. Na Dunaju je o svojih logaritmih predaval matematik in vojak Jurij Vega. Dunaj: tja je mecen slovenske znanosti in umetnosti baron Žiga Zois poslal na študij svojega tajnika Jerneja Kopitarja, ki je sčasoma postal cesarski bibliotekar in največji lingvist slovanskih jezikov. Dunaj, kjer je slovenskega fizika Jožefa Stefana kot univerzitetnega profesorja nasledil Ludwig Boltzmann, stric tu razstavljene

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

slikarke Henrike Šantel. Dunaj, ki je dal pravno izobrazbo največjemu slovenskemu pesniku Francetu Prešernu – in na isti fakulteti 200 let kasneje tudi meni pravni doktorat.

Pohvalimo lahko še izvrsten katalog. Barve sončne strani Alp in Jadrana žarijo kot Veliki Klek - Grossglockner na panoramah Marka Pernharta ali obraz gospe Frušić in Sternenov rdeči parazol.

Razstava prinaša svetlobo in barve vsem generacijam: Dunajčanom, rojakom, ki tu študirajo ali žive, sonarodnjakom na Koroškem in Štajerskem, obiskovalcem Avstrije, in tistim, ki tu, v Belvederu, iščejo Klimtov Poljub.

Posebej nas veseli, da bomo za vse, ki se vsak dan sprehajajo ob Fabianijevi Artariji in Uraniji ali ob Plečnikovi Zacherlovi hiši, odpirali dodatne več kot lepe razglede z Belvedera – kajti videti lépo ni le razgled, je duhovna kategorija. Z Dunaja lepi razgledi in verzi študenta nekdanje prestolnice Franceta Prešerna potrjujejo sodelovanje vseh, ki v srcu dobro mislimo: dobrih sosedov in dobrih mejakov.